

4. Zdravotní péče

Zdravotní stav

Data pro tuto kapitolu byla převzata z publikací Ústavu zdravotnických informací a statistiky (ÚZIS) a z publikace ČSÚ - Pracovní neschopnost pro nemoc a úraz v České republice.

Ambulantní péče v České republice je zdravotní péčí, při níž není nutná hospitalizace pacienta a je poskytována lékaři primární péče nebo odbornými specialisty. V případě onemocnění se pacient obrací zpravidla nejprve na lékaře primární péče, tj. praktické lékaře pro dospělé, praktické lékaře pro děti a dorost, zubní lékaře a gynekology, u kterých se musí nejprve zaregistrovat.

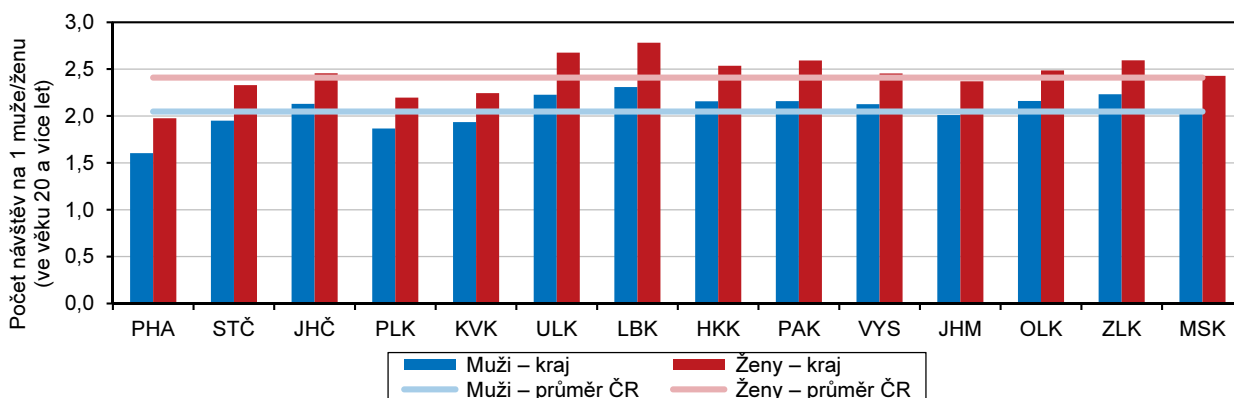
Ambulantní péče podle vybraných odborností a pohlaví

Pramen: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR

	Návštěvy (kontakty) v zařízeních ambulantní péče na 1 obyvatele				
	2010	2012	2014	2016	2018
	Muži				
Celkem	6,68	6,95	7,23	7,99	8,20
z toho					
praktický lékař pro dospělé (20+)	0,94	1,06	1,10	1,64	2,31
praktický lékař pro děti a dorost (0–19)	0,42	0,42	0,43	0,44	2,04
praktický zubní lékař	1,33	1,36	1,40	1,48	1,47
ambulantní specialisté celkem	3,50	3,59	3,75	3,91	3,99
rehabilitace (fyzioterapeut)	0,49	0,53	0,54	0,52	0,49
	Ženy				
Celkem	9,92	10,20	10,46	11,23	11,49
z toho					
praktický lékař pro dospělé (20+)	1,15	1,32	1,37	2,04	2,78
praktický lékař pro děti a dorost (0–19)	0,40	0,42	0,42	0,43	2,16
praktický zubní lékař	1,60	1,62	1,67	1,76	1,74
ambulantní specialisté celkem	6,01	6,01	6,13	6,19	6,30
rehabilitace (fyzioterapeut)	0,77	0,82	0,86	0,82	0,80

Návštěvy (kontakty) v ordinacích praktických lékařů pro dospělé na 1 obyvatele podle pohlaví a kraje bydliště v roce 2018

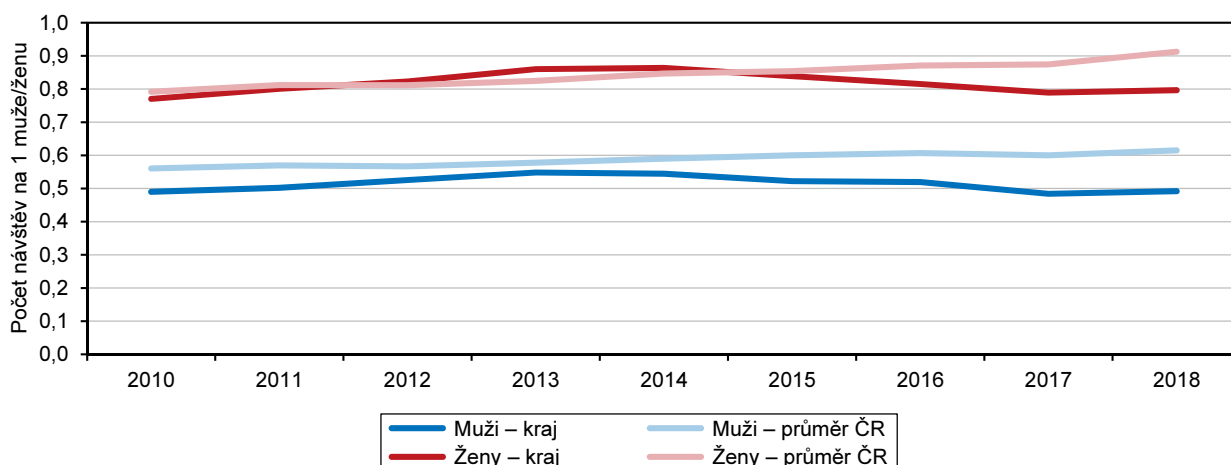
Pramen: ÚZIS

Společně pro obě pohlaví je skutečnost, že se počet návštěv zařízení ambulantní péče v přepočtu na 1 obyvatele v posledních letech zvyšuje. Z hlediska intenzity návštěv ženy navštěvují lékaře častěji než muži. Muži v roce 2018 v průměru na 1 obyvatele navštívili ambulantní zařízení 8,20krát, zatímco ženy více než 11krát (více o 3,29 návštěv). Důvodem rozdílu jsou především návštěvy u ambulantních specialistů. Zatímco muži jejich ordinace navštívili v průměru 3,99krát, ženy 6,30krát. V rámci mezikrajského srovnání se v obou případech však jedná o nejnižší hodnotu. Nejvíce návštěv uskutečnila obě pohlaví v Hlavním městě Praze (muži 5,29 kontaktů, ženy 8,25 kontaktů). Pořadí si kraje vyměnily u návštěv praktických lékařů pro dospělé. Zatímco v našem kraji muži jejich ordinace navštívili 2,31krát a ženy 2,78krát, v Hlavním městě v Praze uskutečnili muži 1,60 návštěv v přepočtu na 1 obyvatele, ženy pak 1,98 návštěv.

Návštěvy (kontakty) v rehabilitačních (fyzioterapeutických) zařízeních na 1 obyvatele podle pohlaví v Libereckém kraji a ČR

Pramen: ÚZIS

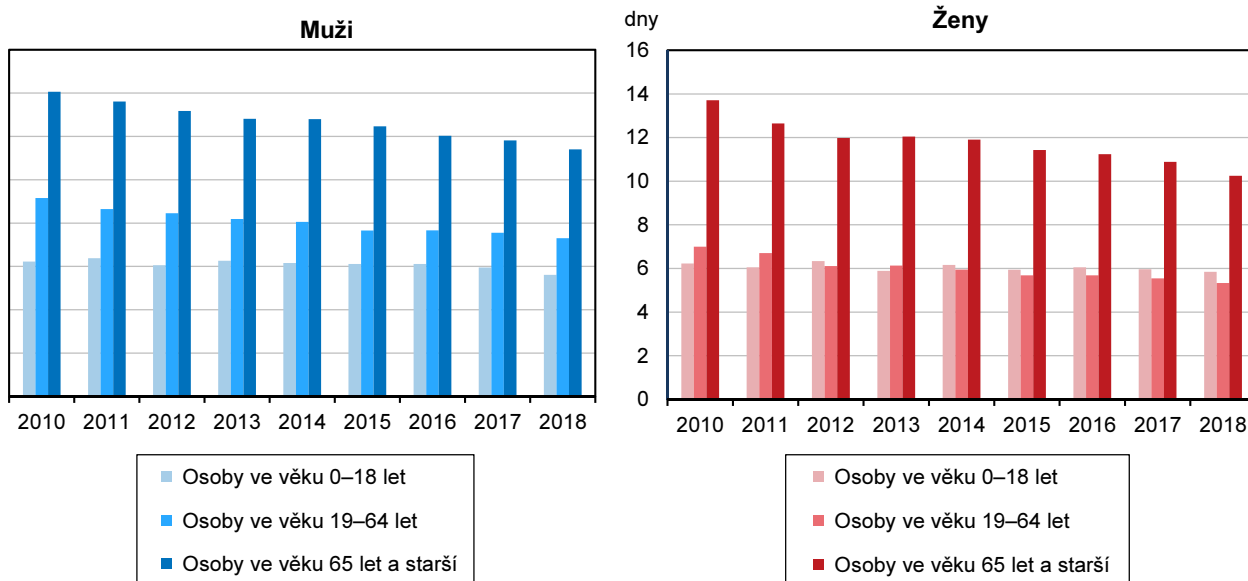

V péči o chrup se muži i ženy našeho kraje s návštěvami pohybují uprostřed mezikrajského žebříčku – mužům s 1,47 návštěvami praktických zubních lékařů patří 7. nejvyšší pozice, ženám s 1,74 návštěvami 8. nejvyšší pozice. Muži ve Zlínském kraji (1,64 návštěv) a ženy v Moravskoslezském kraji (1,78 návštěv) vedou pomyslný žebříček, nejméně často k zubním lékařům dochází muži a ženy z Hlavního města Prahy (1,25 návštěv, resp. 1,50 návštěv).

V roce 2018 bylo podle předběžných údajů v nemocnicích akutní péče hospitalizováno celkem 52 732 pacientů s bydlištěm v Libereckém kraji, z toho 56,4 % žen. Průměrná ošetrovací doba na akutním lůžku u hospitalizovaných mužů byla 8,3 dnů a žen 7,0 dnů. Z celkového počtu hospitalizovaných zaujímaly 19,4 % osoby ve věku 0–18 let (10 214 osob, z toho 51,9 % mužů a 48,1 % žen). Ve věku 19–64 let bylo hospitalizováno 25 190 osob (47,8 %), z nichž bylo 9 750 mužů (37,7 %) a 15 440 žen (61,3 %). U žen však ovlivňují tento počet hospitalizace provedené v souvislosti s těhotenstvím, porodem a šestineděním. Ve věku 65 a více let bylo v nemocnicích hospitalizováno celkem 17 328 osob (tj. 32,9 %), v tom 7 947 mužů (45,9 %) a 9 381 žen (54,1 %). V ostatních lůžkových zařízeních bylo v roce 2018 hospitalizováno 5 839 osob s bydlištěm v Libereckém kraji, a to 2 598 mužů (44,5 %) a 3 241 žen (55,5 %).

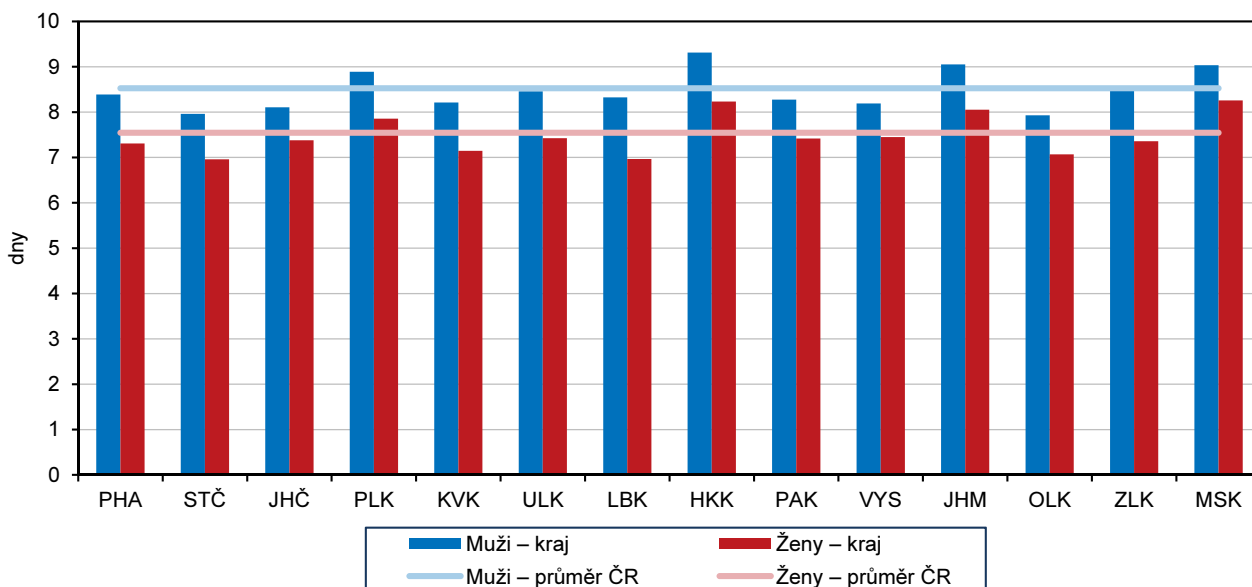
Průměrná ošetrovací doba osob hospitalizovaných v nemocnicích akutní péče podle pohlaví v Libereckém kraji

Pramen: ÚZIS

Průměrná ošetrovací doba osob hospitalizovaných v nemocnicích akutní péče podle pohlaví a kraje v roce 2018

Pramen: ÚZIS

Zdravotní stav obyvatel ve větší míře ovlivňují chronická onemocnění. Jedná se o dlouhodobé neinfekční zdravotní potíže, kterým lze předcházet. Mezi rizika jejich vzniku patří nezdravé stravování, nedostatek pohybu, kouření a vysoký příjem alkoholu. Nejčastějším onemocněním tohoto druhu jsou srdečně cévní nemoci, rakovina, diabetes, obezita, zubní kaz a osteoporóza.

Na hypertenzní nemoci a cévní nemoci mozku se častěji léčí ženy, na ischemické nemoci srdeční pak muži. V roce 2018 bylo v Libereckém kraji na 1 000 obyvatel zaznamenáno 199,8 případů hypertenzních nemocí u mužů a 215,9 případů u žen. Hodnoty u obou pohlaví se pohybovaly pod průměrem za Českou republiku (205,7 případů na 1 000 obyvatel u mužů a 220,8 v případě žen). Také u cévních nemocí mozku byl počet případů v Libereckém kraji nižší než za celou Českou republiku – na 1 000 obyvatel připadlo 18,9 případů u mužů a 20,2 případů u žen (republikový průměr u mužů 22,2 případů, u žen 24,8 případů na 1 000 obyvatel). Pouze u ischemických nemocí srdečních počet případů na 1 000 obyvatel u mužů v Libereckém kraji ve výši 64,4 případů převyšoval hodnotu za Českou republiku (63,8 případů). U žen za celou Českou republiku hodnota tohoto ukazatele činila 54,5 případů, v Libereckém kraji pak 53,1 případů.

Pacienti s vybraným chronickým onemocněním

Pramen: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR

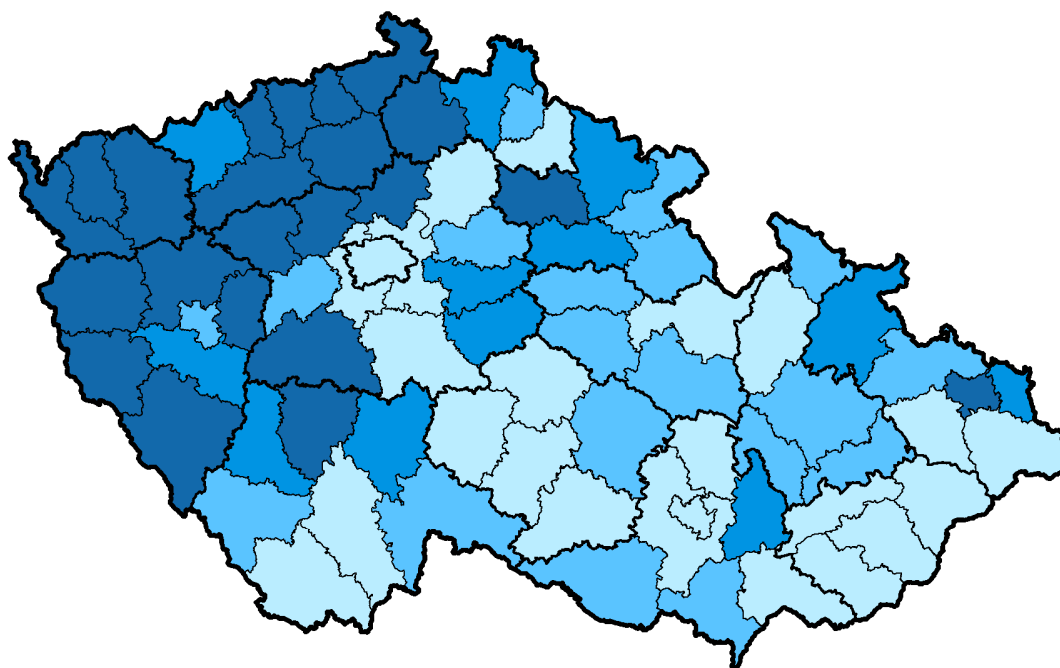
na 1 000 obyvatel

	2014	2015	2016	2017	2018
	Muži				
Hypertenzní nemoci	171,9	197,8	200,5	202,0	205,0
Ischemické nemoci srdeční	77,4	69,4	68,8	67,4	66,0
Cévní nemoci mozku	20,5	20,5	20,1	19,8	19,6
	Ženy				
Hypertenzní nemoci	194,0	219,0	220,1	220,4	220,8
Ischemické nemoci srdeční	62,9	62,8	59,7	57,6	54,6
Cévní nemoci mozku	20,7	20,3	19,9	20,3	20,9

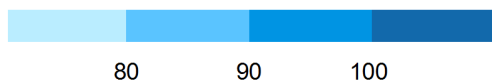
Stále aktuálnější a závažnější tématem v rámci hodnocení zdravotního stavu obyvatel je rostoucí počet léčených diabetiků. V celé České republice jejich počet v roce 2017 překročil 1 mil. osob a podle předběžných výsledků v roce 2018 se na diabetes léčilo 1 018 275 osob (z toho 50,4 % žen). V Libereckém kraji se na toto onemocnění léčilo 19 561 mužů (49,3 %) a 20 141 žen (50,7 %).

Incidence zhoubného novotvaru průdušek, průdušnice a plic podle pohlaví a okresů (průměr let 2012–2016)

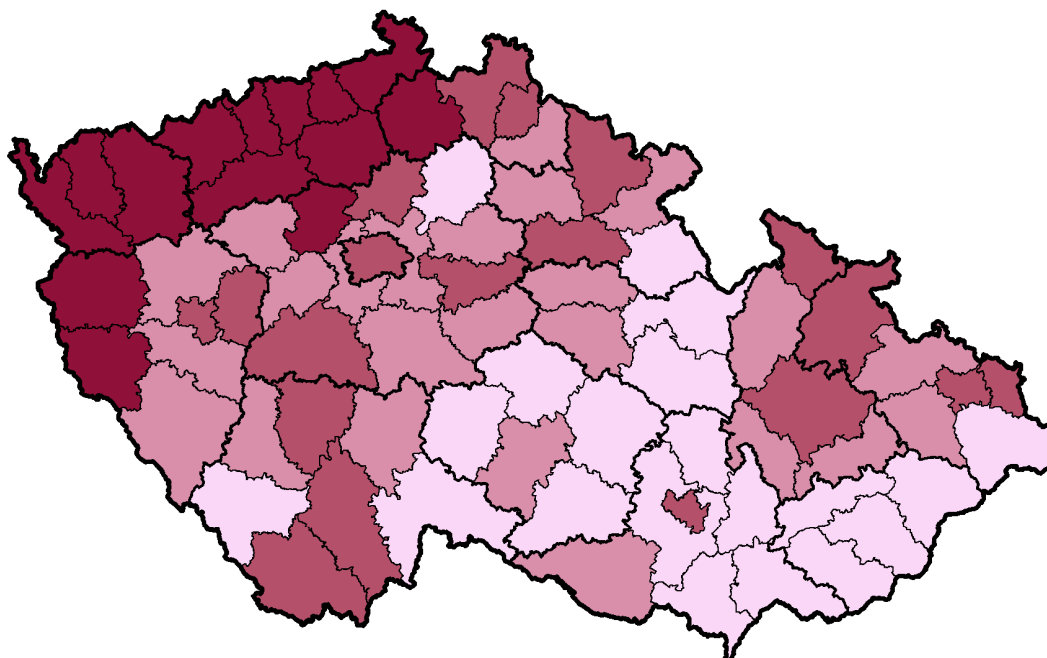
Muži

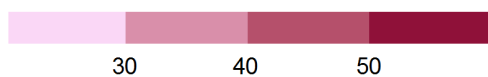
na 100 000 obyvatel stejného pohlaví

Ženy

na 100 000 obyvatel stejného pohlaví

Pramen: ÚZIS

Dočasná pracovní neschopnost

V Libereckém kraji bylo v roce 2018 v průměru evidováno celkem 155 679 nemocensky pojištěných osob, z toho 75 521 žen (tj. 48,5 %). V roce 2018 bylo v Libereckém kraji nově nahlášeno 74 864 případů dočasné pracovní neschopnosti, z toho 38 244 (51,1 %) případů se týkalo žen.

Dočasná pracovní neschopnost pro nemoc a úraz podle okresů v roce 2018

Pramen: Česká správa sociálního zabezpečení

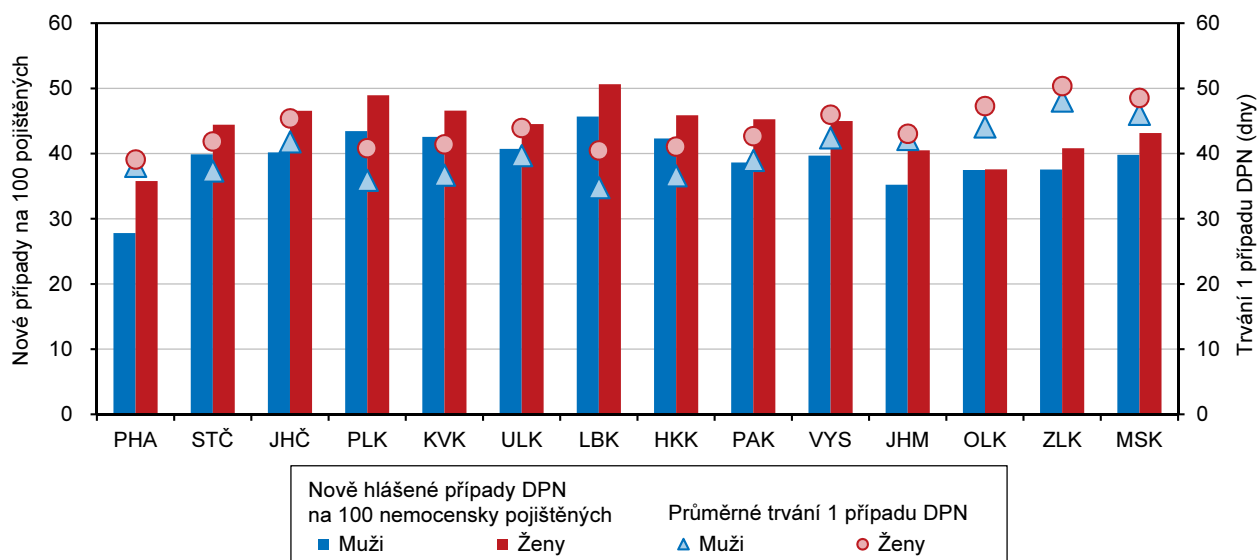
Kraj, okresy	Průměrný počet osob nemocensky pojištěných	Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti				Průměrný denní stav dočasné práce neschopných celkem v osobách
		celkem	v tom pro			
			nemoc	pracovní úrazy	ostatní úrazy	
Muži						
Liberecký kraj	80 158	4,353	3,532	0,188	0,633	3 489
Česká Lípa	15 957	5,118	4,250	0,181	0,687	817
Jablonec nad Nisou	13 593	4,463	3,621	0,181	0,661	607
Liberec	37 639	3,995	3,215	0,179	0,601	1 504
Semily	12 970	4,333	3,472	0,229	0,632	562
Ženy						
Liberecký kraj	75 521	5,616	5,103	0,098	0,415	4 241
Česká Lípa	15 716	6,924	6,356	0,098	0,471	1 088
Jablonec nad Nisou	13 701	5,089	4,651	0,071	0,366	697
Liberec	33 936	5,395	4,886	0,096	0,413	1 831
Semily	12 169	5,137	4,600	0,131	0,406	625

Ve struktuře nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti v našem kraji převažovaly v případě mužů i žen případy neschopnosti pro nemoc. U mužů podíl dosáhl 86,7 %, u žen byl o 6,4 p. b. vyšší a činil 93,1 %. Naopak hodnoty tohoto ukazatele v důsledku pracovního úrazu a ostatních úrazů byla vyšší u mužů (3,0 %, resp. 10,3 %) než u žen (1,4 %, resp. 5,5 %).

V roce 2018 připadlo celkem v Libereckém kraji při přepočtu na 100 pojištěnců 48,09 nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti – v případě žen to bylo 50,64 případů, v případě mužů 45,68 případů. Na 100 pojištěnců v Libereckém kraji připadlo 43,25 nově hlášených případů pro nemoc (47,13 případů u žen, 39,59 u mužů), 1,05 případů pro pracovní úraz (u žen 0,70 případů, u mužů 1,37 případů) a 3,79 případů pro ostatní úraz (u žen 2,80 případů, u mužů 4,72 případů).

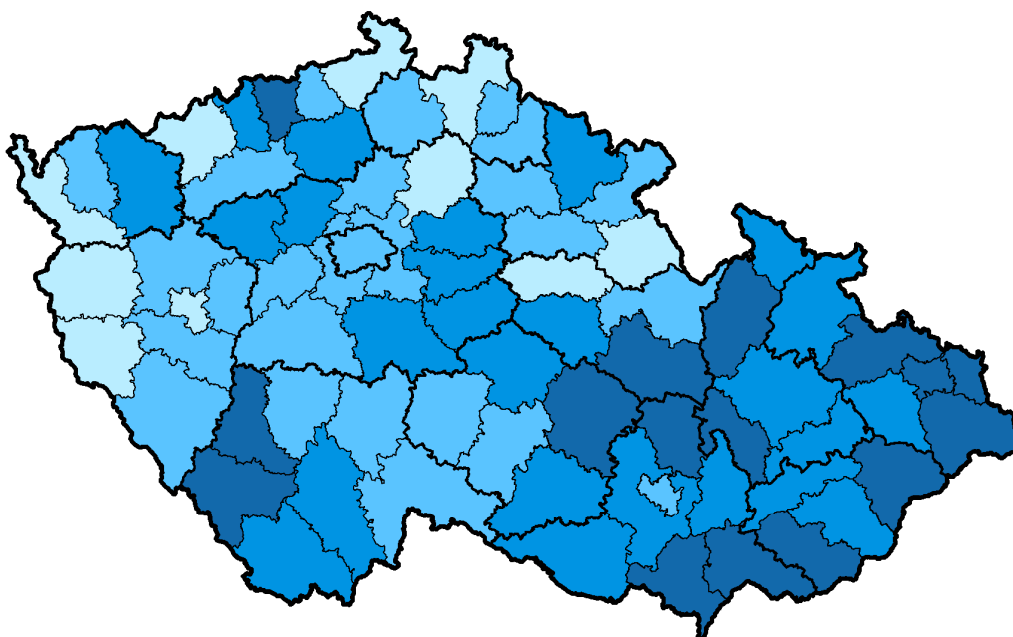
Dočasná pracovní neschopnost (DPN) pro nemoc a úraz podle pohlaví a krajů v roce 2018

Pramen: ČSSZ

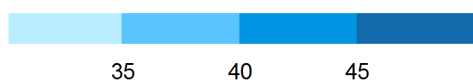

Průměrná doba trvání 1 případu dočasné pracovní neschopnosti podle pohlaví a okresů v roce 2018

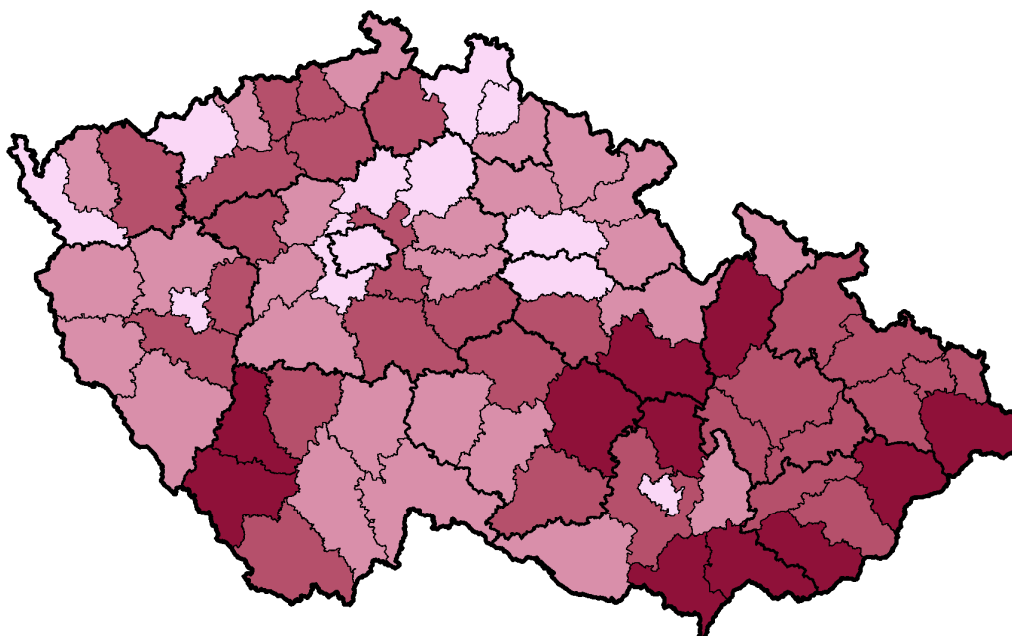
Muži

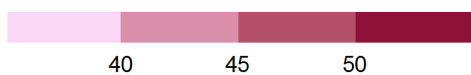
kalendářní dny

Ženy

kalendářní dny

Zdroj: ČSÚ

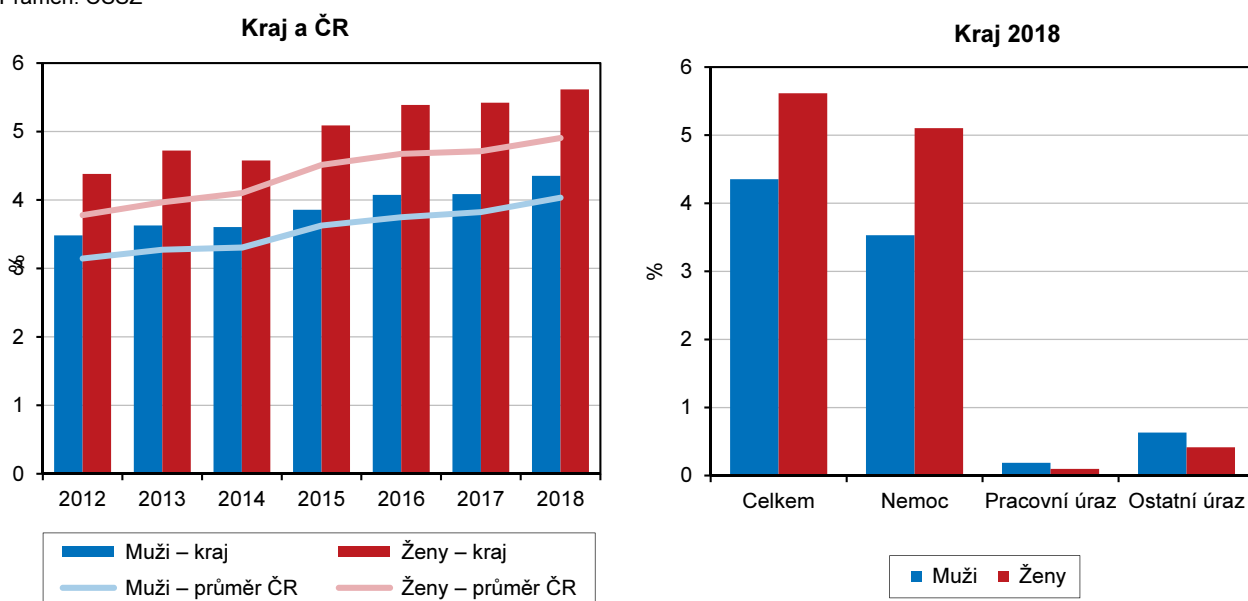

Průměrná délka trvání jednoho případu pracovní neschopnosti dlouhodobě kolísá okolo 40 dnů s tím, že doba léčení je delší u žen. V průměru delší je doba trvání pracovní neschopnosti pro pracovní úraz než pro nemoc. V roce 2018 dosáhla průměrná doba trvání 1 případu dočasné pracovní neschopnosti v kraji 37,69 dnů. Dočasná neschopnost žen v průměru trvala 40,48 dnů, mužů 34,78 dnů. Pracovní neschopnost pro nemoc v Libereckém kraji trvala v průměru 36,24 dnů (u žen 39,52 dnů, u mužů 32,56 dnů), pro pracovní úraz 50,19 dnů (u žen 50,83 dnů, u mužů 49,88 dnů) a pro ostatní úrazy 50,78 dnů (u žen 54,06 dnů, u mužů 48,95 dnů).

Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti udává, kolik ze 100 pojištěnců je průměrně každý den v dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc či úraz. Hodnota tohoto ukazatele v Libereckém kraji v roce 2018 činila 4,966 % a o 0,499 p. b. se pohybovala nad republikovým průměrem (4,467 %). Z pohledu pohlaví vykazují celkově vyšší průměrné procento pracovní neschopnosti ženy, a to především v důsledku vyšší hodnoty tohoto ukazatele pro nemoc. Naopak průměrné procento pracovní neschopnosti související s pracovními úrazy je vyšší na straně mužů. Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti žen v Libereckém kraji dosáhlo hodnoty 5,616 % a v rámci mezikrajského srovnání bylo 5. nejvyšší. Nejnižší hodnotu u tohoto pohlaví vykazalo Hlavní město Praha (3,833 %), nejvyšší Jihočeský kraj (5,793 %). V případě mužů našeho kraje hodnota tohoto ukazatele činila 4,353 %, tj. 7. nejvyšší hodnota mezi kraji. Více než 5 pojištěnců ze 100 bylo každý den v pracovní neschopnosti v Moravskoslezském kraji, na druhé straně necelí 3 pojištěnci v Hlavním městě Praze.

Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti podle pohlaví a důvodu v Libereckém kraji

Pramen: ČSSZ

Denně bylo v roce 2018 v průměru v Libereckém kraji 7 730 osob práce neschopných (3 489 mužů a 4 241 žen), a to 6 685 osob pro nemoc (42,3 % mužů a 57,7 % žen), 224 osob pro pracovní úraz (67,1 % mužů a 32,9 % žen) a 821 pro ostatní úrazy (61,8 % mužů a 38,2 % žen). Dočasnou pracovní neschopnost delší než 3 dny si v průběhu roku 2018 v Libereckém kraji vyžádalo celkem 1 606 pracovních úrazů, z toho bylo 520 pracovních úrazů žen (32,4 %).

Nejčastějším důvodem pracovní neschopnosti v České republice jsou dlouhodobě nemoci dýchací soustavy – v roce 2017 spadalo do této kategorie 36,3 % všech případů pracovní neschopnosti mužů a 37,7 % případů žen. Další častou příčinou neschopnosti jsou u obou pohlaví nemoci svalové a kosterní soustavy a pojivové tkáně (20,6 % pracovních neschopností u mužů, 18,1 % u žen) a dále pak poranění a otravy (15,6 % muži, 7,8 % ženy). Více než 4 % pracovních neschopností na straně žen souviselo s těhotenstvím, porodem a šestinedělím.